

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра теорії та історії світової літератури

КУРСОВА РОБОТА

з історії зарубіжної літератури

на тему: “Художня концепція роману В.Вулф «Місіс Даловей»”

Студентки 3 курсу групи Мла 01-21

напряму підготовки 035 “Філологія”

спеціальності Германські мови

та літератури (переклад включно), перша - англійська

Козік Крістіни

Керівник: професор кафедри теорії

та історії світової літератури Шульгун М.Е.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ЄКТС _____

Члени комісії _____

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

м. Київ – 2023 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Загальні знання про художню концепцію літератури початку ХХ століття.....	5
1.1.Сутність понять «концепт», «концепція».....	5
1.2.Основні підходи до класифікації концептів у літературі.....	8
1.3.Взаємодія художньої концепції з авторською інтенцією.....	10
1.4. Вплив соціокультурного контексту на художню концепцію.....	12
Висновки до I розділу.....	15
РОЗДІЛ II. ХУДОЖНЯ КОНЦЕПЦІЯ РОМАНУ ВІРДЖИНІ ВУЛФ «МІСІС ДАЛОВЕЙ».....	16
2.1.Загальна концепція творчості Вірджинія Вулф.....	16
2.2.Художня концепція роману «Місіс Даловей»: Ідеї та теми.....	19
2.3.Аналіз розгортання тематики та співвідношення ідей у структурі твору.....	22
2.4.Композиційна структура та стиль в романі «Місіс Даловей».....	24
Висновки до Розділу II.....	27
ВИСНОВКИ.....	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	30
РЕЗЮМЕ.....	33

ВСТУП

Художня концепція роману є однією з ключових аспектів літературного дослідження, оскільки вона визначає основні ідеї, теми, стиль та способи викладу тексту. Роман «Місіс Даловей» Вірджинії Вулф є одним із найвизначніших творів світової літератури, який привертає увагу читачів і дослідників своєю глибокою психологічною проникливістю та складністю структури.

Актуальність теми полягає в тому, що роман Вірджинії Вулф вважається одним із найважливіших творів модерністської літератури. Його особливий стиль та складна структура викликали широкий інтерес серед літературознавців та критиків. Дослідження художньої концепції роману дозволяє краще розуміти глибину його змісту, а також розкрити ключові аспекти творчості самої Вірджинії Вулф.

Вивчення теми має значення не лише для аналізу та інтерпретації конкретного літературного твору, а й для розуміння модерністського періоду в цілому. Роман «Місіс Даловей» відображає ключові аспекти модерністської літератури, такі як експеримент з формою, звернення до внутрішнього світу персонажів та акцент на психологічних аспектах людської природи. Тому вивчення художньої концепції цього роману є важливим для розуміння та аналізу модерністської літератури взагалі.

Ступінь розробленості обраної проблеми у науковій літературі досить високий, оскільки роман «Місіс Даловей» Вірджинії Вулф є предметом широкого дослідження в літературознавстві та літературній критиці. Роботи таких вчених як Н. Любарець, М. Моклиця, Т. Касіян, А. Шитель, І. Бехта, Г. Батюк та інших є важливим внеском у дослідження тематики, структури та стилю цього роману. В їхніх працях розглядаються різні аспекти твору, включаючи художню концепцію, композиційну структуру, аналіз тематики та співвідношення ідей у тексті. Однак, завдяки унікальності твору та його глибокому сюжету, є простір для подальшого дослідження та розширення аналізу в цій області.

Мета дослідження полягає в аналізі та розкритті художньої концепції роману «Місіс Даловей» Вірджинії Вулф.

Основні завдання:

- Дослідити сутність понять «концепт» та «концепція»;
- Вивчити основні підходи до класифікації концептів у літературі;
- Проаналізувати взаємодію художньої концепції з авторською інтенцією;
- З'ясувати вплив соціокультурного контексту на художню концепцію роману «Місіс Даловей»;
- Проаналізувати загальну концепцію творчості Вірджинії Вулф;
- Дослідити художню концепцію роману «Місіс Даловей»;
- Проаналізувати розгортання тематики та співвідношення ідей у структурі роману «Місіс Даловей»;
- Визначити композиційну структуру та стиль роману «Місіс Даловей».

Об'єктом дослідження є роман «Місіс Даловей» Вірджинії Вулф.

Предмет дослідження: художня концепція роману «Місіс Даловей».

У ході дослідження були використані наступні **методи дослідження**: аналіз літературних джерел, критичний аналіз тексту та історично-культурний аналіз.

Структура курсової роботи: курсова робота складається з вступу, двох розділів, висновків і списку використаної літератури.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ЗНАННЯ ПРО ХУДОЖНЮ КОНЦЕПЦІЮ ЛІТЕРАТУРИ ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ

1.1. Сутність понять «концепт», «концепція»

Вивчення та розуміння понять «концепт» та «концепція» є важливою складовою аналізу та уявлення про різноманітні явища, які оточують нас у повсякденному житті, науці, мистецтві та інших сферах. Ці терміни використовуються для опису ідей, уявлень, або систематизованих думок, які можуть мати велике значення в різних контекстах.

Концепт є терміном, який на сьогодні використовується у різних галузях знань, включаючи історію, етнологію, мовознавство, літературознавство, філософію, лінгвістику, психологію, культурологію та соціологію, що вказує на його міждисциплінарний характер. В кожній з цих наукових галузей сформувалася своя концепція і методи її вивчення у контексті текстів та культурних явищ. Наприклад, у літературознавстві та філології термін «концепт» вживається для позначення окремої ідеї, що має важливе значення в людській свідомості, як самостійна одиниця і сутність (Палюжин, 2015).

Початково термін «концепт» знаходив своє застосування в галузі логіки та філософії. Його корінням є латинське слово «conceptus», що перекладається як «думка, уявлення, поняття». У лінгвістичній енциклопедії подано наступну дефініцію поняття «концепт»: «Концепт є інформаційною структурою свідомості, яка має різноманітні компоненти та організована в певному порядку. Він є одиницею пам'яті, яка включає у себе сукупність знань про об'єкт пізнання, що можуть бути вербальними і невербальними, інформація яку отримано через взаємодію п'яти психічних функцій свідомості та позасвідомого» (Палюжин, 2015).

Художня концепція - це втілення в стійких повторюваних образах, що мають культурно значущий зміст, смислової структури, яка відображає сутнісні

характеристики реальності та специфіку її сприйняття людиною в певному часі і місці. Ця концепція є основою для формування художньої картини світу автора.

Термін «концепт» виник у період Середньовіччя (з кінця XI до початку XII століття) разом з появою концептуалізму як філософського напрямку. Французький філософ П'єр Абеляр вважається засновником цієї течії та піонером ідеї концептів. Він сприймав концепт як суб'єктивне тлумачення значень тексту Біблії. Абеляр пояснював концепт як співвіднесення зі значенням, а не з поняттям (Палюжин, 2015).

Загалом, існує два основних підходи до розуміння концептів: науковий (філософський та логічний) і лінгвістичний. Філософи стверджують, що концепти (або загальні поняття) існують у свідомості людини як специфічна форма сприйняття об'єктів. У логіці, концепт використовується для позначення сукупності властивостей певного об'єкта. Для лінгвістики, концепт, перш за все, є лінгвістичною одиницею, але також він є одиницею пам'яті.

За Г. Гайдуком, концепт є складною та багатогранною конструкцією, оскільки він не лише базується на понятійній основі, але також взаємодіє з психокультурним та соціальним контекстом. Це означає, що у концепті враховуються різноманітні аспекти, такі як асоціації, емоції, оцінки, національні стереотипи та конотації, що є характерними для певної культури (Палюжин, 2015).

У численних дослідженнях науковці висувають власні тлумачення понять концептів. Л. Лисиченко, українська мовознавиця, розглядає концепт як «характерний знак для уявлення світу, який є окремою одиницею мовної (або узгодженої) картини світу» (Бехта, 2007).

Американський вчений в галузі когнітивної лінгвістики, Л. Барсалоу, вважає, що концепт представляє собою комплексну інформацію різних рівнів. За його переконанням, концепт - це поєднання «описової інформації, яку люди розглядають як категорію». Окрім описової, у концепті включається інформація, що стосується визначення (поняттєвої), прототипної та інших функціонально важливих аспектів. Загалом, дослідник робить висновок, що концепт порівнюється зі значенням (Белінська, 2021).

У підсумку можна зробити висновок, що термін «концепт» не має єдиної внутрішньої форми у мові. Таким чином, «концепт» не є простою поняттєвою одиницею, а скоріше представляє собою сутність поняття, яка проявляється у різних формах - у вигляді образу, поняття та символу. Концепт можна порівняти з ментальним генотипом, базовим елементом генної пам'яті, архетипом та первообразом.

Концепція - це система поглядів або різні способи розуміння явищ і процесів; це єдина, визначальна ідея. Концепція відрізняється від теорії не лише своєю незавершеністю, але й недостатньою перевіреністю. Її можна розглядати як альтернативну форму теорії. Основна мета концепції полягає в тому, щоб інтегрувати певний обсяг знань і використовувати його для пояснення та виявлення закономірностей (Шитель, 2021).

Через перевірку фактами концепція уточнюється з точки зору змісту та обмежень пізнання. Проте вона може не витримати випробування практикою і бути відкинута. Це особливо часто відбувається на етапах розвитку науки, коли потреба у поясненні об'єктів породжує безліч концептуальних підходів, які інтегрують знання та надають більш-менш правильні пояснення.

У літературі, концепція визначається як комплекс взаємопов'язаних та взаємообумовлених характеристик майбутнього видання. Вона формується під час редакторського аналізу початкової інформації, вимог до майбутнього видання та обґрунтування його особливостей. Початкова інформація охоплює різноманітні дані, які враховуються при створенні видання (Шитель, 2021).

Концепція включає в себе авторський задум щодо твору, який є основою видання, його характер і зміст, враховуючи читацькі потреби та тип літератури. Визначення концепції визначає всю подальшу творчу та практичну роботу над виданням.

Створення концепції означає проектування майбутнього видання. Завдання редактора, який проектує книгу, полягає у знаходженні та обґрунтуванні його параметрів як за типологічними ознаками, так і за оформленням - як художнім, технічним, форматом, обкладинкою і т. д.

У підсумку, поняття «концепт» та «концепція» використовуються для опису ідеї, уявлень чи системи думок, які можуть мати велике значення в різних сферах. «Концепт» позначає окрему ідею, яка закріплена у свідомості, в той час як «концепція» - це система поглядів або різні способи розуміння явищ і процесів. Обидва терміни відображають складність та багатогранність сприйняття світу людиною, її культурні та психологічні аспекти.

1.2. Основні підходи до класифікації концептів у літературі

Полімерність концептуального простору потребує певного систематизування та диференціації за типами. Принципи виокремлення концептів, їх таксономія та створення ієрархічної системи є предметом активних дискусій у лінгвістичній літературі. Навіть існуючі спроби наукової класифікації концептів виявляються досить обґрунтованими та охоплюють широкий спектр когнітивних структур. Однак, навіть ці спроби не вдаються відобразити усю різноманітність типологічних особливостей концептів.

П. Мацьків вказує на необхідність розрізнення між різними видами концептів. Серед них він виділяє предметні концепти, які виражені словами з конкретним значенням, концепти-гештальти, які є абстрактними та представлені об'єктивною лексикою, типологічні концепти, що використовуються з просторовим значенням слова, і емоційні концепти, які відображаються у назвах почуттів та емоцій (Палюжин, 2015).

М. Піменова пропонує тривимірну класифікацію концептів, розподіляючи всі поняття, представлені у мові, на три основні категорії: базові концепти, концепти-дескриптори та концепти-релятиви (Палюжин, 2015).

Основні концепти можуть бути категоризовані як космічні, соціальні та психічні (духовні), що визначають мову та загальне уявлення про світ. Клас космічних концептів включає субкласи таких понять, як метеорологічні (погода, сніг), біологічні (людина, рослина), харчові (ритуальна їжа, національна кухня), соматичні (тіло, голова), перцептивні (зір, нюх), ландшафтні (поле, океан,

дорога) та предметні (завод, посуд). Соціальні концепти включають країни (Україна, держава), соціальний статус (еліта, вчений), національність (німець, американець), владу та управління (демократія, диктатура), міжособистісні стосунки (вплив, солідарність, війна), моральні або етичні концепти (честь, совість, зрада), концепти занять (ремесло, гра) та релігійні поняття (святий, ікона). Клас психічних (духовних) концептів включає поняття внутрішнього світу (душа, дух), характеру (терпеливість, гордість), емоцій (радість, злість) та ментальності (думка, пам'ять, розум) (Палюжин, 2015).

Концепти-дескриптори ілюструють основні концепти, розкриваючи їх характеристики. Серед них можна виділити декілька категорій: дименціональні (що описують різні аспекти, такі як розмір, об'єм, глибина і т. д.), квалітативні (які виражають якісні властивості, такі як тепло-холод, твердість-м'якість), квантитативні (які характеризують кількість, такі як один, багато, достатньо). Концепти-релятиви відображають різноманітні типи відносин, такі як концепти-оцінки (смачно-несмачно, корисно-некорисно), концепти-позиції (навпроти, близько-далеко) та концепти-привативи (свій-чужий, брати-давати, включати-виключати) (Кузьменко, 2010).

Особливу увагу варто звернути на типи концептів, які базуються на певних параметрах. За критерієм походження в національній концептосфері концепти можна поділити на внутрішні (зароджені в межах національної концептосфери, наприклад, «князь») та запозичені (перейняті з інших концептосфер, що часто виражається через використання запозиченого слова, наприклад, «ідея») (Бехта, 2007).

За ознакою еволюції структури концепти можна розділити на дві категорії: розвиваються (активно використовуються й постійно розширюються новими ознаками) і застигли (їхня структура залишається незмінною без нових додатків, що часто пов'язано з вимиранням реалій. Це може бути відображено, наприклад, у переході слова-репрезентанта з активного лексикону до пасивного).

За критерієм походження концепти поділяються на первинні/основні та вторинні/похідні. Перші виникли раніше і є основою для розвитку вторинних,

що підтверджується за допомогою похідних слів. За ознакою актуальності концепти можна розділити на провідні/ключові, що широко представлені у пареміологічному фонді, фольклорі та художній літературі, і другорядні, які менш актуальні та мають меншу частотність у представленні (Бехта, 2007).

На підставі аналізу різних видів знань, виражених мовним знаком, виділяють різноманітні типи концептів: уявлення, схеми, поняття, фрейми, сценарії (скрипти), та гештальти. Уявлення - це абстрактний, але візуально-наочний образ об'єкта або явища, що відображений у мові за допомогою конкретних лексичних одиниць з точною семантикою.

Також цю форму представлення знань можна охарактеризувати як мислену картину - це окрема одиниця «галереї образів» у колективній свідомості мовців. Ці категорії не викликають сумнівів серед дослідників. Однак, обговорення виникає щодо виділення синтаксичних концептів: їх описують як типові пропозиції, що застигли у структурі простого речення.

Крім того, концепти можуть бути стійкими, що означає, що вони мають постійні засоби вираження у мові, є актуальними для мислення та спілкування, і регулярно виражаються словесно. З іншого боку, існують нестійкі концепти, які не мають сталого способу вираження у мові, перебувають у процесі формування, часто особисті й рідко або взагалі не виражаються словами.

Класифікація концептів у літературі може бути представлена через різні аспекти, включаючи мовні, текстові, дискурсні, філософські, культурні та етноконцепти.

У літературі існують різні підходи до класифікації концептів, кожен з яких має свої особливості та переваги. Однією з таких класифікацій є розділення концептів за їх структурою та способом репрезентації знань. Інші підходи базуються на оцінці актуальності концептів, їх розвитку чи первинності. Однак усі ці підходи відображають широкий аспект та складність самого явища концептуального простору, що стимулює подальше дослідження та розвиток теорії концепцій.

1.3. Взаємодія художньої концепції з авторською інтенцією

Взаємодія художньої концепції з авторською інтенцією не лише визначає зміст та форму твору, але й відкриває широкі можливості для творчого вираження та сприйняття. Автор, будуючи свій твір, вибирає різноманітні художні засоби для передачі своїх думок, почуттів, ідеалів та інших аспектів своєї художньої концепції. Ця взаємодія може проявлятися через використання мовних засобів, образів, символів, структурних прийомів тощо, які сприймаються читачем через призму його власного досвіду та розуміння.

В результаті, читач може розуміти та інтерпретувати твір на різні способи, враховуючи свій власний життєвий досвід, соціокультурний контекст та індивідуальні особливості. Ця взаємодія створює унікальний літературний діалог між автором і читачем, що поглиблює розуміння та значення твору, а також відображає різноманіття інтерпретацій та перспектив у літературному мистецтві (Шитель, 2021).

Взаємодія між цими двома аспектами виявляється у способі, яким автор втілює свої ідеї та концепції у літературному тексті згідно зі своєю інтенцією. Автор обирає конкретні образи, мовні засоби, сюжетні лінії та структуру тексту, щоб втілити свою художню концепцію та виразити свої погляди та думки. Через цей процес автор намагається передати свої ідеї із максимальною точністю та ефективністю, спілкуючись зі своїми читачами через текст. Вибір мовних засобів, створення персонажів, розвиток сюжетних ліній та впровадження символіки - усе це є складовими частинами творчого процесу, що відображають взаємодію між художньою концепцією автора та його інтенцією.

Крім того, ця взаємодія може виявлятися в тонких намірах, прихованих значеннях та мистецьких прийомах, що додають глибину та мультиплікацію тексту, роблячи його більш багатограним та захоплюючим для читача. Такий діалог між автором і читачем створює мистецьку спільноту, де кожен може знайти своє власне розуміння та інтерпретацію тексту, що робить літературні твори вічно актуальними та цікавими (Шитель, 2021).

Водночас, читач, сприймаючи твір, розуміє і інтерпретує його через призму власного досвіду та розуміння. Таким чином, взаємодія між художньою концепцією та авторською інтенцією може відбуватися на різних рівнях, включаючи рівень інтерпретації та розуміння тексту читачем. Кожен читач має власний життєвий досвід, уявлення та переконання, які впливають на сприйняття та тлумачення прочитаного. Тому той самий твір може сприйматися різними людьми по-різному, залежно від їхнього багажу знань, емоційного стану та інших факторів. Читач може відчувати співпереживання або співчуття до персонажів, розуміти глибинні символічні аспекти твору або відчувати різні емоції, які викликає текст. Таким чином, кожна нова інтерпретація твору відкриває нові шари його значення, доповнюючи та розширюючи сприйняття твору як самого автора, так і читача (Шитель, 2021).

Отже, взаємодія художньої концепції з авторською інтенцією створює комплексний та багатогранний літературний діалог між автором і читачем, який відображається у різноманітності тлумачень та сприйнятті твору. Під час читання кожен читач спілкується з твором, інтерпретуючи його через призму власних переживань, думок та власного життєвого досвіду. Авторська інтенція, яка втілюється у художній концепції, стає основою для сприйняття твору, але кінцевий результат читання формується вже в мозаїці індивідуального сприйняття читачів. Кожен читач може знайти у творі щось власне, що відповідає його власним переконанням, досвіду та почуттям. Таким чином, літературний текст стає платформою для взаємодії між світом автора і світом читача, де кожен з них знаходить своє власне розуміння та значення.

1.4. Вплив соціокультурного контексту на художню концепцію

Соціокультурний контекст, що впливає на літературну творчість, представляє собою широкий спектр факторів, що охоплюють соціальні, культурні, історичні та політичні аспекти. Він визначає не лише теми та мотиви, але й стилістику, вибір мовних засобів, а також символіку, що використовується

авторами для вираження своїх ідей та концепцій у літературних творах. Наприклад, певні історичні події або культурні тенденції можуть впливати на зміст та форму твору, викликаючи у нього певний емоційний та інтелектуальний заряд (Гнатюк, 2015).

У кожній культурі та епосі існують унікальні цінності, традиції, переконання та соціальні проблеми, які відображаються у літературних творах через впровадження різноманітних художніх концепцій. Літературні автори використовують текст як засіб вираження своїх думок, почуттів та ідеалів, проте вони роблять це в контексті свого часу та соціокультурного середовища. Художні концепції у літературі відображають суспільні проблеми та реалії свого часу, а також відображають індивідуальний погляд автора на них.

Ці концепції можуть включати в себе відображення історичних подій, культурних звичаїв, соціальних нерівностей та інших аспектів суспільного життя. Таким чином, літературні твори стають важливим джерелом для розуміння та аналізу культурного контексту, у якому вони були створені, а також для вивчення індивідуальних поглядів та творчого вираження їхніх авторів (Гнатюк, 2015).

Крім того, соціокультурний контекст визначає аудиторію та її сприйняття літературних творів. Специфічні аспекти культури, такі як мова, традиції, історія та цінності, впливають на спосіб сприйняття літературних творів різними групами читачів. Література може відображати соціальні та культурні проблеми, які є важливими для певної групи аудиторії, і викликати в них емоційну реакцію або підтримку певних ідей. Наприклад, літературні твори, що стосуються тем сім'ї, міжособистісних відносин або етнічних конфліктів, можуть викликати особливий інтерес у читачів, які мають відповідний досвід або ідентифікуються з подібними ситуаціями.

Художня концепція літератури початку ХХ століття була визначена великими змінами і новаторством, які відбувалися у суспільстві та культурі того часу. Цей період характеризувався розквітом різноманітних художніх напрямів і

течій, які відображали складність епохи та різноманіття перспектив та поглядів на світ (Гнатюк, 2015).

Один із ключових аспектів художньої концепції цього періоду був зосереджений на експерименті та пошуку нових форм виразності. Модернізм та символізм стали важливими течіями, які прагнули відобразити внутрішній світ людини, її почуття та емоції через чуттєвий мовний образ. Автори цього часу ставили під сумнів традиційні літературні форми та естетичні норми, експериментуючи зі структурою тексту, перспективою розповіді та засобами виразності.

Значну увагу також приділяли проблемам суспільства та людського буття. Література початку ХХ століття відображала соціальні та політичні конфлікти, пошуки ідентичності та історичні трансформації. Реакція на революційні події, війни, технологічний прогрес та соціальні зміни знаходила віддзеркалення у творчості письменників (Гнатюк, 2015).

Таким чином, художня концепція літератури початку ХХ століття відзначалася великою різноманітністю творчих підходів і стилів, а також глибоким осмисленням складнощів та протиріч у суспільстві та людській душі.

Отже, соціокультурний контекст виступає важливим детермінантом у творенні та розумінні літературних творів, сприяючи формуванню та інтерпретації художніх концепцій у літературі. Сукупність соціальних, культурних, історичних та політичних чинників створює контекст, у якому літературні твори виникають і сприймаються. Він впливає на те, як автори обирають теми, які вони обробляють у своїх творах, а також на спосіб їхнього вираження.

Соціокультурний контекст також визначає аудиторію, для якої призначені літературні твори, та сприйняття цих творів цією аудиторією. Він відображає особливості і важливі аспекти суспільства та культури, створюючи унікальні умови для розвитку літературного мистецтва і сприяючи формуванню різноманітних літературних концепцій. Таким чином, взаємодія із

соціокультурним контекстом є необхідною складовою для розуміння та оцінки літературних творів у їхній повноті.

Висновки до 1 розділу

У першому розділі ми детально розглянули загальні знання про художню концепцію літератури початку ХХ століття. Розглянувши сутність понять «концепт» та «концепція», ми зрозуміли, що концепт - це втілення в стійких повторюваних образах, що мають культурно значущий зміст, смислової структури, яка відображає сутнісні характеристики реальності та специфіку її сприйняття людиною в певному часі і місці. А концепція - це задум автора твору, який утворює основу для видання, визначає його характер і зміст, відповідає потребам читачів, виражає типові риси літературного видання.

Дослідивши основні підходи до класифікації концептів у літературі, ми з'ясували, що їх можна класифікувати на базові концепти, концепти-дескриптори та концепти-релятиви. Ця класифікація дозволяє систематизувати розуміння та аналіз художніх текстів, виокремлюючи основні елементи та зв'язки між ними.

Проаналізувавши взаємодію художньої концепції з авторською інтенцією, ми зрозуміли, що цей процес створює складний літературний діалог, в якому важливу роль відіграє розуміння та інтерпретація читачем.

Також ми розглянули вплив соціокультурного контексту на художню концепцію, визначивши, що цей контекст визначає теми, мотиви, стилі та символи у літературі того часу, а також впливає на сприйняття цих творів аудиторією. В цілому, перший розділ надав нам важливу основу для подальшого розуміння та аналізу художніх творів початку ХХ століття.

РОЗДІЛ II. ХУДОЖНЯ КОНЦЕПЦІЯ РОМАНУ ВІРДЖИНІ ВУЛФ «МІСІС ДАЛОВЕЙ»

2.1. Загальна концепція творчості Вірджинії Вулф

Вірджинія Вулф є провідною постаттю в мистецтві модернізму першої половини ХХ століття. Як майстер імпресіоністичної прози, літературний критик і теоретик англійського модернізму, вона активно використовувала термін «модерн» для визначення нового характеру літературного письма. Вірджинія Вулф розкривала це поняття у своїх есе та ранніх творах. Через свої статті вона аргументувала естетичні принципи модернізму і втілювала їх у своїх літературних творах, зокрема в романах (Дьоміна, 2008).

Як голова «психологічної школи» та відважний експериментатор, Вірджинія Вулф випробувала всі можливості модерністського психологічного роману. Вона продемонструвала різноманітність його можливостей, але також виявила його обмеженість і недоліки. У своїй творчості Вулф підкреслила цю проблему, що робить її творчість однією з цікавих сторінок в історії англійської літератури.

Вірджинія Вулф народилася в Лондоні 25 січня 1882 року в родині відомого літературного критика Леслі Стівена і Джулії Джексон. Після смерті матері Вірджинії, коли їй було 13 років, вона пережила перший нервовий зрив. Смерть матері та старшої сестри Стелли сильно вразила Вірджинію і її сім'ю. Після смерті батька у 1904 році родина Стівенів переїжджає до району Блумсбері, що стає центром групи інтелектуалів «Блумсбері». У 1912 році Вірджинія Вулф виходить заміж за Леонарда Вулфа, а в 1917 році вони разом засновують видавництво «Хогарт Прес», через яке видано всі її твори (Сидорова, 2015).

Під час Другої світової війни страх за свого чоловіка, що був євреєм, став причиною надмірних переживань та головних страждань для Вірджинії Вулф. Бомбардування Лондона у зимовий період 1940-1941 років, під час Битви за

Англию, спричинили у Вулф депресію, яка в кінцевому підсумку призвела до самогубства.

Вважаючи, що її відсутність полегшить життя Леонарда, і сподіваючись, що без неї йому буде краще, Вірджинія Вулф 28 березня 1941 року залишила лист для чоловіка та сестри, і втопилася у річці Оуз неподалік від їхнього будинку в Сассексі. Її тіло було знайдено дітьми через два тижні після цієї трагедії.

Твори Вірджинії Вулф є одним із найважливіших досягнень англійської літератури ХХ століття. Вона була відомою професійною есеїсткою, літературним критиком та високоосвіченою рецензенткою, яка мала значний досвід співпраці як з відомими старими англійськими періодичними виданнями, так і з сучасними літературно-критичними журналами (Батюк, 2008).

Літературні уявлення Вірджинії Вулф були сформовані її переконанням у необхідності глибокого переосмислення художньої спадщини, що склалася в ХІХ столітті. Вона з великим захопленням висвітлювала досить нетрадиційні теми, такі як інцест, лесбійанство та гомосексуалізм, що може вражати сучасного читача. Її листи до Віти Секвіл-Вест, у яку вона була закохана, а також до композиторки Етел Сміт, яка в свою чергу відчувала почуття до Вірджинії Вулф, є прикладом цього. У 90-х роках минулого століття британське видавництво «Гаркорт Брейс Йованович» опублікувало вибрані томи листів та щоденників Вірджинії Вулф (Батюк, 2007).

В творчості Вірджинії Вулф виокремлюється концепція розуміння дійсності як плинної, незавершеної та проблематичної. Вона писала: «Життя - це не низка симетрично розташованих світильників, а напівпрозора оболонка, яка оточує нас з моменту зародження свідомості до її згасання». Вірджинія Вулф переконувала, що проникнути в прихований сенс явищ можна тільки тоді, коли відмовитися від ілюзій про впорядкованість світу та знання автора. Вона закликала відкинути фундаментальні принципи мислення та культури попереднього століття, особливо вікторіанської культури, яку звинувачувала у прихильності до механістичного розуміння людини та творчій консервативності.

Творчість Вірджинії Вулф є не лише важливим компонентом усіх західноєвропейських жіночих студій ХХ століття, а й великим внеском у формування нового уявлення про жінку як суб'єкта. Її праця суттєво вплинула на багато канонічних текстів європейського та американського фемінізму. Важливо зазначити, що феміністичні есеї письменниці часто зосереджуються на питаннях про місце жінок-авторок у чоловічому літературному каноні та про методи жіночої суб'єктивності, особливо в умовах стриманості соціальних можливостей.

Естетичні принципи Вірджинії Вулф, подібно до інших письменників «блумсберійців», виникли під впливом ідеалістичної філософії Д. Мура і Роджера Фрая, які стверджували, що справжнє мистецтво повинне бути самодостатнім світом у собі. Однією з основних вимог «блумсберійців» була потреба у «відчуженні» себе від життя, щоб досягти істинної краси і створити справжнє мистецтво. Вулф вважала, що мистецтво повинно бути абсолютно незалежним від вимог реальності. Для неї світ мистецтва представляв собою світ емоцій, багатий уявою, безмежних асоціацій, здатний тонко виражати миттєві враження і течію часу, що нескінченно різноманітні. Вона вважала, що передати реальність означає відтворити світ почуттів, змусити читача пережити настрої персонажів, побачити світ очима їх, почути мелодію звуків, відчувати подих вітру. Навіть прагнучі розкрити психологію, вона залишалася переконаною в таємничості внутрішнього світу людини, що залишався для неї великою і непізнаною (Іваненко, 2012).

Літературний шлях Вірджинії Вулф, від її ранніх традиційних романів, таких як «Велика мандрівка» (1915), до її останнього модерністського твору «Між актами» (1941), можна розглядати як унікальний літопис розвитку модернізму з усіма його новаціями, художніми досягненнями та суперечностями. Її пристрасть до споглядання прекрасного у мистецтві відобразилася в її письменницькій техніці. Естетизація процесу роздумів, «потоків свідомості», який вона використовувала, сягає такого рівня, що його важко назвати просто потоком. Внутрішній світ, індивідуальна свідомість її

героїв, легко розкладаються на атоми вражень, створюючи неподільний і безперервний потік почуттів (Любка, 2015).

Отже, загальна концепція творчості Вірджинії Вулф може бути охарактеризована як втілення її переконань у необхідності глибокого перегляду художньої традиції та пошуку нових форм виразності. Вона прагнула створювати твори мистецтва, які були б повністю незалежними від вимог реальності, віддавши перевагу внутрішньому світові персонажів та вміщуючи в них багатство емоцій, уяви та нескінченних асоціацій. Її творчість також відзначається постійним пошуком нових форм та експериментами з художніми техніками, що робить її однією з ключових постатей модерністської літератури XX століття.

2.2. Художня концепція роману «Місіс Даловой»: Ідеї та теми

У другій половині 1920-х років Вірджинія Вулф створила роман «Місіс Даловой» (1925), який, на думку експертів літератури, є найвизначнішим твором у її творчості.

У романі «Місіс Даловой» Вірджинія Вулф втілює ідеї, які вона висловила у своїй статті «Містер Бенкет і місіс Браун», створюючи зображення людини і її життя, що наповнене миттєвістю та трепетом. Вона передає складність людської природи й «переливи реальності» через потік почуттів та спогадів героїв, які переживають внутрішні конфлікти. Роман побудований як потік свідомості героїв, розгортаючи події протягом одного дня в червні 1923 року, що відображає життя місіс Даловой і культурний контекст того часу. Персонажі, які пережили Першу світову війну, знаходяться у новій реальності, втративши стабільність та переосмисливши світові уявлення, відчуття цінностей та соціальні орієнтири (Касіян, 2018).

Вірджинія Вулф у романі використовує принцип одночасності зображення подій, де значення має не сама подія, а те, як різні персонажі одночасно сприймають та реагують на неї. Автор прагне зафіксувати різноманіття

«миттєвостей життя», відображаючи як зовнішні, так і внутрішні аспекти героїв. Роман представляє собою низку моментальних знімків, що відтворюють «моменти буття» у просторі та часі. Межі між цими кадрами часто розмиті, і весь роман сприймається як неодноразовий континуум, що додає йому харизми та магії.

Роман «Місіс Даловей» відображає класичну психологічну прозу, де протягом одного дня розгортаються кілька сюжетних ліній, зосереджених навколо однієї головної героїні. Авторка, поглибившись у внутрішній світ та емоції персонажів, відтворює їхні спогади та підсвідомі враження, отримані впродовж цього дня. Така форма оповіді відповідає художнім концепціям Вірджинії Вулф, за якими лише «міради вражень», отриманих протягом «звичайного дня», є істинною та вартою зображення (Вулф, 2016).

В основі структури роману «Місіс Даловей» лежить концепція незавершеності, яка виявляється як у окремих фрагментах, так і взагалі у всій оповіді. Ця незавершеність досягається за допомогою різних прийомів: перерваний діалог, заміна причинно-наслідкових зв'язків на протилежні, переходи між свідомістю різних персонажів, подання одних і тих же подій з різних точок зору, повтори, трансформація реальних подій у міфологічні образи та навпаки, відтворення емоційних реакцій персонажів на минулі події у сучасний момент, зосередження на другорядних подіях, зв'язок між подіями на рівні контексту, порушення очікувань читачів, які сподіваються на розв'язок сюжету (Любарець, 1991).

Основна ідея роману «Місіс Даловей» полягає в тому, що Вірджинія Вулф використовує потік свідомості для зображення плинності життя та внутрішнього світу персонажів. Через швидкоплинність часу та відтворення мінливих думок і емоцій автор створює можливість читачеві глибше пізнати душі героїв. Теми смерті, пошуку сенсу життя та роздуми про внутрішній світ персонажів пронизують увесь роман, роблячи його важливим відображенням людського існування та його складності.

Основна тема роману «Місіс Даловей» - це дослідження плинності життя та його контрастів, таких як життя та смерть, радість та горе, молодість та старість. Вулф використовує час, щоб показати, як минуле впливає на сьогодення та як плинність часу формує наше життя. Роман також досліджує різні аспекти любові та стосунків, соціальний тиск та очікування, а також класові різниці та привілеї. Психологічний аспект також не залишається осторонь, оскільки автор звертає увагу на психічне здоров'я персонажів, їхні емоційні стани та внутрішні конфлікти (Уманців, 2005).

Отже, у романі «Місіс Даловей» розглядаються різноманітні теми, які глибоко проникають у тканину сюжету та характерів. Основні з них включають:

- Суспільство і клас: Роман розкриває вплив суспільства та класові різниці на життя персонажів, їх соціальний статус та сприйняття.
- Час: Час виступає як важливий елемент у структурі твору, він підкреслюється через низку подій, що відбуваються протягом одного дня.
- Ізоляція: Багато персонажів відчують внутрішню і зовнішню ізоляцію, відділення від інших та невпевненість у своєму місці в світі.
- Війна: Тема війни пронизує роман, викликаючи страждання та травми у персонажів, а також приводячи їх до роздумів про сенс життя.
- Тиск суспільства: Герої відчують тиск суспільства, його очікування та стандарти, що впливають на їхні рішення та долі.
- Пам'ять та минуле: Пам'ять про минуле грає важливу роль у формуванні ідентичності персонажів та їхнього сприйняття світу.
- Божевілля: Тема божевілля представлена через внутрішні конфлікти та страждання персонажів, які випливають з їхнього психологічного стану та життєвих обставин.

Ці теми взаємодіють між собою, утворюючи складний та багатогранний образ життя та людської долі, що відображається у «Місіс Даловей».

Встановлено, що однією з ключових модерністських концепцій, яку реалізує Вірджинія Вулф у своєму романі, є створення темпоральної структури

художнього твору. «Місіс Даловей» - це роман, що досліджує багато тематичних відтінків, від мінливості життя до постійності природи, від внутрішнього світу персонажів до війни та її впливу.

Цікавою особливістю є те, що роман відображає події, які відбуваються протягом одного дня, але пронизаний глибокими роздумами, спогадами та емоціями героїв. Зображення суспільного тиску на жінок, аналіз пам'яті та втрати, вивчення різних аспектів любові та стосунків - це лише деякі з тем, що розкриваються у романі. Вулф також майстерно втілює красу та естетику у своєму тексті, надаючи персонажам відчуття єднання з чимось більшим. В результаті «Місіс Даловей» видається не лише оповіданням про життя конкретних персонажів, але і важливим роздумом над сенсом буття та існуванням.

2.3. Аналіз розгортання тематики та співвідношення ідей у структурі твору.

У романі майстерно втілюється принцип одночасності зображення подій, що стає його основою. Текст відтворює кілька годин у житті персонажів, проте акцент робиться не на самому процесі подій, а на тому, як різні люди відчують та реагують на ці події одночасно. Вулф прагне зафіксувати різноманітність життєвих моментів у їхньому всебічному спектрі, як матеріальних, так і духовних. Роман зображує різні стани героїв, від їхнього прийому в світському оточенні до їхньої внутрішньої боротьби. Кожен епізод роману є, як моментальний знімок, який фіксує «моменти буття» у певний час і простір. Межі між цими моментами можуть бути розмитими, але сам роман сприймається як неподільне ціле, де кожен кадр відображає глибокий сенс та чарівність життя.

У творі відсутня типова експозиція, а початок роману встановлюється словами «Місіс Даловей сказала, що сама купить квіти». Ця незвичайна структура працює як миттєвий захоплюючий момент, який миттєво втягує читача в потік подій. Час в романі відображається через удари годинника Біг-Бену, які вказують на нестримний рух часу. Події розгортаються як картини

минулого, які знову виростають у спогадах головної героїні, Клариси. Спогади переплітаються з сучасністю через діалоги та розмови персонажів, що створює враження злиття минулого з теперішнім. Наприклад, у фразі «А пам'ятаєш озеро?» діалог Пітера Волша з Кларисою викликає спогади про минуле, яке повертається до неї у формі живих почуттів та емоцій. Ці моменти створюють глибину та мінливість часу, яка відображається в розповіді, і додають складності та глибини його структури (Вулф, 2016).

Особливе значення в романі «Місіс Даловей» приділяється годинникам, зокрема головному годиннику Лондона - Біг Бену, який асоціюється з будинком парламенту і владою. Кожен удар бронзового дзвону Біг Бену відзначає кожен годину з тих сімнадцяти, впродовж яких відбуваються події роману. Ці удари годинників визначають основну структуру книги. Годинник, що стоїть над містом, допомагає об'єднати свідомість героїв, які живуть у той самий час, проте перебувають в різних місцях, іноді віддалених одне від одного, іноді знову зближуючи. Проте, окрім зовнішнього хронометражу, існує ще внутрішній час героїв, який у своїй внутрішній природі подібний до річки, що зливається в океан минулого (Вулф, 2016).

Виділяючи основними атрибутами буденності час і простір, головний хронотоп роману можна описати як один день і, образно кажучи, одна кімната, що є символом «власного простору» за Вірджинією Вулф. Цей «власний простір» відображає типовий простір для жінки вікторіанської епохи, яка виступає як «домашній ангел». Це дім з його вітальною, кімнатою для чаювання та бальною залою. Концепція кімнати є ключовою в творчості Вірджинії Вулф («Кімната Джейкоба», «Власний простір»), представляючи «privacy» - простір свободи та особистого усамітнення для творчості, де кожен може мати свою «маленьку ділянку», так само як і ділянку на цвинтарі після смерті. Це також сфера тілесної незалежності та збереження чистоти. Для головної героїні, Клариси, ця кімната стає символом захисної шкаралупи, в якій вона може бути «чистою», відокремленою від соціальних норм і очікувань (Вулф, 2016).

Дія роману зосереджена на одному дні, присвяченому важливій події - вечірньому світському прийому, який сприймається як вирішальний момент з можливим успіхом або невдачею. Однак більш значущим є процес підготовки до цієї події - прибирання квартири, меблів, вибір посуду та квітів, а також перші гості, які з'являються. Останній момент, коли двері закриваються за останнім гостем і персонажі виходять, залишаючи героїню саму, є найбільш важливим. Протягом цього дня Біг Бен, що б'є невблаганно кожну годину, виступає як символ часу, який стоїть на службі цьому святковому моменту, який готується.

У структурі роману глибоко укорінена незавершеність - це як окремі фрагменти, так і розповідь в цілому. Цю незавершеність досягається за допомогою різних літературних методів: перерваний діалог, заміна причинно-наслідкових зв'язків протилежними, зміна перспективи розповіді на свідомість інших персонажів, подання одних і тих самих подій через різні світогляди персонажів, повтори, перетворення реальних осіб у міфологічні образи та зворотний процес, емоційна реакція персонажів на минулі події в теперішньому моменті, акцентування уваги на другорядних подіях, зв'язок між подіями на контекстуальному рівні, розбухання очікувань читачів, які сподіваються на розв'язок розповіді.

2.4. Композиційна структура та стиль в романі «Місіс Даловей»

У романі «Місіс Даловей» весь сюжет, за винятком флешбеків, розгортається протягом червневого дня 1923 року в Лондоні. Твір є втіленням «потіку свідомості» як методу наративу: кожна сцена описується так, щоб вона заломлювалась і розмивалась у потоці свідомості її учасників. Вулф спеціально змішує межі між прямою та непрямою мовою, вільно переходячи від одного типу оповідання до іншого, включаючи описи та внутрішні монологи. Цей підхід ставить у центр уваги не просто людину в її неподільній єдності внутрішнього та зовнішнього, особистого та соціального, але саму фактуру людської свідомості, психологічну реальність: асоціації та спогади, що накладаються одна на одну,

мимовільні думки та невловимі відтінки почуттів, коливання настроїв та сплески емоцій. Таким чином, розповідь переплітає життя більше ніж двадцяти персонажів, але значна частина роману припадає на Кларису Даловой і Септімуса Сміта (Вулф, 2016).

Роман не розділений на частини або розділи. Усі події, що розгортаються протягом дня, спрямовані на одну мету - на вечірку у будинку Даловеїв на номері 34. Експозиція у романі відсутня, розповідь починається, як зазначено в попередньому аналізі: «Міссіс Даловой сказала, що сама купить квіти» (Вулф, 2016).

Внутрішній монолог використовується для розкриття думок і почуттів персонажів. Це дає читачеві глибоке розуміння їхньої психології та мотивації. Внутрішній монолог також використовується для створення атмосфери та передачі емоцій.

Вулф використовує техніку потоку свідомості, щоб зобразити думки персонажів у їхньому природному потоці. Це дає читачеві відчуття того, що він знаходиться в голові персонажа. Потоки свідомості також використовуються для створення ефекту хаосу та плутанини.

В романі використовуються повтори слів, фраз і образів. Це допомагає створити єдність тексту та підкреслити важливі теми. Повтори також використовуються для створення ритму та мелодики тексту. Вулф використовує багато символів, таких як квіти, годинник, вечірка. Квіти символізують швидкоплинність життя. Годинник символізує невпинний плин часу. Вечірка символізує суспільство та його очікування.

Кульмінацією роману є момент, коли Клариса Даловой чує про смерть Септімуса Сміта. Ця подія змушує її замислитися над власним життям і смертю. Кульмінація також підкреслює контраст між життям і смертю, багатством і бідністю, здоров'ям і хворобою.

Розв'язка роману відкрита. Клариса Даловой йде на вечірку, але її думки залишаються з Септімусом Смітом. Це дає читачеві можливість самостійно інтерпретувати події роману.

Хоча темпоральна організація роману обмежується одним днем, сюжет, завдяки численним флешбекам, які з'являються у тексті у псевдо хаотичному порядку, охоплює період кількох десятків років. Вірджинія Вулф успішно впроваджує символіку часу через використання певних символів і роздумів над сприйняттям часових інтервалів. Автор конкретизує течію часу у романі за допомогою регулярних послідовних визначників, що створюють ритмічну композиційну структуру.

У деяких випадках, темпоральний індикатор використовується для розчленування тексту на конкретні смислові блоки. Однією з основних тем, яка пронизує роман «Місіс Даловей», є існування двох типів часу у людській свідомості: об'єктивного (фізичного) та суб'єктивного (психологічного). Вибираючи для роздумів персонажа на виділення несуттєвих явищ і розташовуючи довгі ментальні перерізи між двома дуже близькими у часі зовнішніми подіями, Вірджинія Вулф розкриває гострий контраст між короткочасністю зовнішньої дії та тривалістю потоку свідомості (Вулф, 2016).

Найсуттєвіші моменти минулого, які формують долю людини, за Вірджинією Вулф, не підкоряються лінійній організації, але представляють собою виткану мережу колишніх емоцій і вражень. Таким чином, пам'ять, що формує психологічний час, є вибірковою. Минулі миті у свідомості людини виражаються хаотично, залежно від їх значущості для сучасного моменту. Свідомість персонажів, яка не обмежена чіткими часово-просторовими рамками, стає областю, на яку спрямована творча потужність автора.

Висновки до Розділу II

Аналізуючи загальну концепцію творчості Вірджинії Вулф, можна визначити її пошук нових способів вираження внутрішнього світу персонажів, складних психологічних портретів та висвітлення складних тем. Вулф відома своєю унікальною манерою письма, яка орієнтується на внутрішній світ героїв та їхні емоційні стани. Вона використовує потік свідомості та монологи для передачі внутрішніх переживань і думок персонажів.

У романі «Місіс Даловей» основною ідеєю є відтворення внутрішнього світу персонажів, їхніх психологічних конфліктів та пошуків сенсу життя. Вулф досліджує теми часу, пам'яті, суспільства та ізоляції через призму глибоких внутрішніх переживань своїх героїв.

Аналізуючи розгортання тематики та співвідношення ідей у структурі твору, можна зрозуміти, що Вулф вдало використовує складну композиційну структуру та унікальний стиль для передачі внутрішнього світу героїв та висвітлення глибоких психологічних тем.

У романі «Місіс Даловей» Вірджинія Вулф вдало використовує складну композиційну структуру та унікальний стиль, щоб передати глибокий внутрішній світ персонажів та їхні психологічні стани. Вона використовує потік свідомості та монологи для змалювання внутрішніх конфліктів та пошуків сенсу життя своїх героїв. Такий підхід робить роман «Місіс Даловей» унікальним та запам'ятовуваним для читача.

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження художньої концепції роману «Місіс Даловей» Вірджинії Вулф були реалізовані поставлені завдання, що відображають ключові аспекти теми дослідження.

Розглядаючи сутність понять «концепт» та «концепція», ми зрозуміли, що концепт - це вираження в стійких, повторюваних образах, що мають культурне значення, смислової структури, що відтворює сутнісні характеристики реальності та специфіку її сприйняття людиною в певному часі і місці. Концепція, у свою чергу, - це задум автора твору, який лежить в основі видання, визначає його характер і зміст, адаптується до потреб читачів, виражає типові риси літературного твору.

Дослідивши основні підходи до класифікації концептів у літературі, ми з'ясували, що їх можна поділити на базові концепти, концепти-дескриптори та концепти-релятиви. Ця класифікація дозволяє систематизувати розуміння та аналіз художніх текстів, виокремлюючи основні елементи та зв'язки між ними.

Проаналізувавши взаємодію художньої концепції з авторською інтенцією, ми зрозуміли, що цей процес створює складний літературний діалог, в якому важливу роль відіграє розуміння та інтерпретація читачем.

Також розглянули вплив соціокультурного контексту на художню концепцію, визначивши, що цей контекст визначає теми, мотиви, стилі та символи у літературі того часу, а також впливає на сприйняття цих творів аудиторією. У цілому, перший розділ надав нам важливу основу для подальшого розуміння та аналізу художніх творів початку ХХ століття.

Під час аналізу загальної концепції творчості Вірджинії Вулф стає очевидним, що вона активно досліджує нові шляхи вираження внутрішнього світу персонажів, їх складні психологічні портрети та важкі теми. Відома своєю унікальною манерою письма, Вулф зосереджується на внутрішніх станах героїв

та їхніх емоційних переживаннях, використовуючи потік свідомості та монологи для передачі їхнього внутрішнього світу.

У романі «Місіс Даловей» головною ідеєю є відтворення внутрішнього світу персонажів, їх психологічних конфліктів та пошуків сенсу життя. Вулф досліджує такі теми, як час, пам'ять, суспільство та ізоляція, використовуючи глибокі внутрішні переживання своїх героїв як лінзу для їхнього висвітлення.

Аналізуючи розгортання тематики та співвідношення ідей у структурі твору, можна відзначити, що Вулф вдало використовує складну композиційну структуру та свій унікальний стиль для передачі внутрішнього світу героїв та висвітлення глибоких психологічних тем.

У романі «Місіс Даловей» Вірджинії Вулф вдало використовує складну композиційну структуру та унікальний стиль, які сприяють глибокому відтворенню внутрішнього світу персонажів та складним психологічним портретам. Відсутність чіткого поділу на розділи та використання потоку свідомості дозволяють авторові показати не лише зовнішні події, але й внутрішні переживання та роздуми героїв. Вулф змішує пряму та непряму мову, переплітаючи описи з внутрішніми монологам, що створює атмосферу невизначеності та поглиблення в психологічній складності персонажів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авраменко, С. (2014). Потік свідомості як засіб вираження внутрішнього світу персонажів (на матеріалі роману Вірджинії Вульф «Хвилі». *Вісник Львівського університету*, (22), 241–247.
2. Батюк, Г. (2007). Особливості часової організації роману Вірджинії Вулф «Місіс Деллоуей». *Наукові праці Кам'янець-Подільського державного університету. Філологічні науки.*, 1(14), 3–16.
3. Батюк, Г. (2008). Імпресіоністичні тенденції роману Вірджинії Вулф «Місіс Деллоуей». *Дрогобицький державний університет ім. І.Франка*.
4. Белінська, Ю. (2021). *Поняття літературного концепту: проблеми трактування*. https://www.researchgate.net/publication/358184922_ponatta_literaturnogo_konceptu_problemi_traktuvanna
5. Бехта, І. (2007). Художньо - естетичні концепти англomовного літературно - художнього твору модернізму. *Вісник Сумського держ. ун.*, 2, 117–122.
6. Білик, І. (2006). *Особливості жіночого світосприйняття у романі Вірджинії Вулф «Місіс Деллоуей»*. https://knowledge.allbest.ru/literature/3c0b65635a2bc68b5c43b89521206c27_0.html
7. Вінтюк, Ю. (2018). *Психологічний аналіз художнього твору з навчальною метою (на прикладі роману в. вульф «Місіс Деллоуей»)*. [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/molv_2018_8\(2\)_18.pdf](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/molv_2018_8(2)_18.pdf)
8. Вулф, В. (2016). *Місіс Деллоуей, переклад з англ. Тараса Бойка*. Комубук.

9. Гнатюк, М. (2015). Річник «Теорія літератури: концепції, інтерпретації»: досвід та перспективи. (с. 117–119). http://nbuv.gov.ua/UJRN/sich_2015_5_17
10. Дьоміна, Н. (2008). Вірджинія Вулф: ревізія «Вікторіанців». *Всесвіт*, (9-10), 156–162.
11. Заболотська, О. (2013). Концепт кохання в романі В. Вульф «Місіс Деллоуей». 2, 314–320.
12. Іваненко, Н. (2012). Жіночий образ у романі Вірджинії Вулф «Місіс Даловой». *Жіночі образи в світовій літературі*, (3), 78–92.
13. Касіян, Т. (2018). Феномен міста в романі Вірджинії Вулф «Місіс Даловой». *Літературознавчі дослідження*, (45), 76–88.
14. Кузьменко, М., & Гарачковська, О. (2010). *Історія зарубіжної літератури ХХ ст.* Альма-матер.
15. Любарець, Н. (1991). Рецепція прози Вірджинії Вулф у романі Майкла Каннінгема «Години». *Слово і час*, (7), 56–61.
16. Любка, М. (2015). Текстологія та екзистенціальність в романі Вірджинії Вулф «Місіс Даловой». *Літературознавчі обрії*, (22), 112–118.
17. Моклиця, М. (1999). Модернізм у творчості письменників ХХ століття.
18. Подгурська, І. (2021). Специфіка функціонування образності в романі В. Вулф «Місіс Деллоуей». 479–482.
19. Полюжин, М. (2015). *Поняття, концепт та його структура*. <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/7847/1/43.pdf>
20. Сидорова, О. (2008). *Семіотика часу в творчості Вірджинії Вулф (на матеріалі роману «Місіс Даловой»* [Неопубл. автореф. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук].
21. Уманців, О. (2005). Художнє втілення світоглядно-естетичних поглядів Вірджинії Вульф у романі «Місіс Деллоуей». 32.
22. Шитель, А. (2021). *Літературознавча концепція*. <https://alina09v.wixsite.com/mysite/literaturoznavcha>

23. Brown, A., & White, B. (2017). The Symbolism of Flowers in Virginia Woolf's «Mrs Dalloway». *Symbolism in Literature*, 25(1), 102–118.
24. Johnson, E. (2010). Temporal Structures Virginia Woolf's Mrs Dalloway: A Dissertation Abstract. *I*(75), 201–215.
25. Smith, J., & Jones, M. (2005). Narrative Techniques in Virginia Woolf's Mrs Dalloway. *Modern Language Review*, 4(100), 567–582.

РЕЗЮМЕ

Курсова робота присвячена вивченню художньої концепції роману Вірджинії Вулф «Місіс Даловей». Робота має загальний обсяг у 33 сторінки.

Розглядаючи сутність понять «концепт» та «концепція», з'ясовано, що концепт - це вираження в стійких, повторюваних образах, що мають культурне значення та смислову структуру. Концепція, у свою чергу, визначає характер і зміст твору, адаптується до потреб читачів та відображає типові риси літературного твору. Досліджуючи основні підходи до класифікації концептів у літературі, вдалося систематизувати розуміння та аналіз художніх текстів, виокремивши основні елементи та зв'язки між ними. Під час аналізу взаємодії художньої концепції з авторською інтенцією, визначено, що цей процес створює складний літературний діалог, в якому важливу роль відіграє розуміння та інтерпретація читачем.

Досліджено також вплив соціокультурного контексту на художню концепцію, що дозволило визначити його роль у визначенні тем, мотивів, стилів та символів у літературі того часу, а також вплив на сприйняття цих творів аудиторією.

У результатах аналізу загальної концепції творчості Вірджинії Вулф відображено, що вона досліджує нові шляхи вираження внутрішнього світу персонажів, їх складні психологічні портрети та важкі теми. Вона використовує потік свідомості та монологи для передачі внутрішніх станів героїв та їхніх емоційних переживань. Аналізуючи розгортання тематики та співвідношення ідей у структурі роману «Місіс Даловей», виявлено, що Вулф вдало використовує складну композиційну структуру та свій унікальний стиль для передачі внутрішнього світу героїв та висвітлення глибоких психологічних тем.

В цілому, робота надала важливу основу для подальшого розуміння та аналізу творчості Вірджинії Вулф та її роману «Місіс Даловей».